

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 10CoCsp/2/2020
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2318203957
Dátum vydania rozhodnutia: 30. 09. 2020
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Gabriela Brišková
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2020:2318203957.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trnave v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Gabriely Briškovej a členiek senátu JUDr. Zlatice Javorovej a JUDr. Terézie Mecelovej v spore žalobkyne: PROFI CREDIT Slovakia, s.r.o., Pribinova 25, Bratislava 26, IČO: 35 792 752, zastúpenej advokátom: JUDr. Pavol Pospécha, Lichnerova 23, Senec, proti žalovanej: W. C., nar. XX. G. XXXX, trvalý pobyt S. XXX, o 1.077,78 eur s príslušenstvom a iné, o odvolaní žalobkyne proti rozsudku Okresného súdu Galanta z 12. septembra 2019 č. k. 18Csp/74/2018-89, takto

rozhodol:

I. Odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej zamietajúcej časti vo veci samej (II.) p o t v r d z u j e a v časti o trovách konania (III.) rozsudok súdu prvej inštancie m e n í tak, že žalovanej nepriznáva náhradu trov konania.

II. Žalovanej sa nepriznáva náhrada trov odvolacieho konania.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie čiastočne zastavil konanie o sumu 740 eur s úrokom z omeškania vo výške 5% ročne od 24. júla 2018 do zaplatenia (I.) a v zostávajúcej časti žalobu zamietol (II.). O náhrade trov konania rozhodol tak, že žiadna zo strán nemá právo na náhradu trov (III.). Rozhodnutie odôvodnil ust. § 1 ods. 2, 8, § 2 písm. a), b), d), g), h), i), § 9 ods. 1, 2 písm. f), k), § 11 ods. 1 ZoSÚ (zákon č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov do 16.4.2015), § 52 ods. 1 až 4, § 53 ods. 1 až 3, 9, § 54 ods. 1, § 565, § 517 ods. 1, § 544 ods. 1, § 565 OZ (Občiansky zákonník č. 40/1964 Zb. v znení neskorších predpisov), § 3 Nariadenia vlády SR č. 87/1995 Z. z., ktorým sa vykonávajú niektoré ustanovenia Občianskeho zákonníka, v znení účinnom od 1. februára 2013, § 144, § 145 ods. 2, § 146 ods. 1 CSP (Civilný sporový poriadok č. 160/2015 Z.z. v znení neskorších predpisov). Vecne zdôvodnil, že medzi stranami konania nebolo sporné uzavretie zmluvy o spotrebiteľskom úvere revolvingového typu dňa 16. apríla 2015, na základe ktorej žalobkyňa poskytla žalovanej zo sumy schváleného úveru 1.170 eur peňažné plnenie 1.053 eur (po poskytnutí úveru si odrátala sumu 117 eur na úhradu poplatku za poskytnutie úveru). Predmetnú zmluvu súd prvej inštancie kvalifikoval ako spotrebiteľský úver, preto skúmal obligatórne obsahové náležitosti takejto zmluvy, pričom konštatoval, že ak zmluva neobsahuje niektoré náležitosti v zmysle § 9 ods. 2 ZoSÚ, nespôsobuje to jej neplatnosť, ale absencia vymedzených náležitostí má za následok, že úver sa považuje za bezúročný a bez poplatkov. Dospel k záveru, že predmetná zmluva neobsahuje termín konečnej splatnosti úveru podľa § 9 ods. 2 písm. f) ZoSÚ, ktorý údaj je uvedený iba v oznámení veriteľa o schválení úveru dlžníkovi, ktoré však nie je podpísané žalovanou a predstavuje jednostranný právny úkon veriteľa. Táto zákonná obsahová náležitosť chýba v samotnej zmluve, teda v dvojstrannom prejave vôle zmluvných strán aj s poukazom na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „NS SR“) sp. zn. 3Cdo/146/2017. Len z údajov o počte splátok priemerný spotrebiteľ nevie presne určiť

termín konečnej splatnosti úveru. Podľa rozsudku Súdneho dvora Európskej únie vo veci C-42/15 článok 10 ods. 2 písm. h) smernice sa má vykladať v tom zmysle, že nie je nevyhnutné, aby zmluva uvádzala konkrétny dátum, termín konečnej splatnosti úveru, pokiaľ podmienky zmluvy umožňujú spotrebiteľovi identifikovať dátum takejto splátky. Z predmetnej zmluvy to však nie je možné určiť, keďže z nej žiadnym spôsobom nevyplýval ani dátum poskytnutia úveru. Žalovaná podpísala zmluvu 13. apríla 2015, avšak žalobkyňa vyplnil bod 6. žiadosti o údaje o schválenom revolvingovom úvere až dňa 16. apríla 2015. V čase uzatvárania zmluvy žalovanou, táto nemala vedomosť o tom, ako je stanovená splatnosť prvej a poslednej splátky úveru. Údaj o termíne splatnosti prvej splátky a konkrétne termíny následných splátok sú uvedené len v oznámení o schválení revolvingového úveru. Súd prvej inštancie tiež konštatoval, že predmetná zmluva obsahuje nesprávny údaj o výške RPMN v neprospech spotrebiteľa a celkovú čiastku, ktorú má spotrebiteľ zaplatiť (§ 9 ods. 2 písm. k/ ZoSÚ). Žalobkyňa do tejto celkovej čiastky (1.607,40 eur) nezahrnula platby podľa dohody o poskytovaní služieb (odplata za poskytnutie služby je samostatne uvedená v oznámení o schválení úveru vo výške 959,04 eur). Hoci sú služby v zmysle čl. 14 zmluvných dojednaní dobrovoľné, boli však v samotnej zmluve zahrnuté do pravidelných mesačných splátok 68,04 eur, preto výpočet celkovej sumy k zaplaceniu vyznieva zavádzajúco. Podľa zmluvy je úver splatný v mesačných splátkach v počte 36 vo výške 41,40 eur, t. j. spolu 1.490,40 eur a s poplatkom za poskytnutie úveru, činí 1.607,40 eur. Podľa § 2 písm. g) a h) ZoSÚ celkovou čiastkou, ktorú musí spotrebiteľ zaplatiť sa rozumie súčet celkovej výšky spotrebiteľského úveru a celkových nákladov spotrebiteľa spojených so spotrebiteľským úverom, pričom celkovými nákladmi spotrebiteľa sa rozumie všetky náklady vrátane úrokov, provízií, daní a poplatkov akéhokoľvek druhu, ktoré musí spotrebiteľ zaplatiť v súvislosti so zmluvou o spotrebiteľskom úvere a ktoré sú veriteľovi známe, okrem notárskych poplatkov. Do celkových nákladov patria teda aj náklady na doplnkové služby súvisiace so zmluvou o spotrebiteľskom úvere, najmä poistné, ak spotrebiteľ musí navyše uzavrieť zmluvu o poskytnutí takejto doplnkovej služby, aby získal úver za dohodnutých podmienok. Pokiaľ boli v zmluve dohodnuté doplnkové služby, dokonca v danom prípade zhrnuté do pravidelnej mesačnej splátky, mali byť súčasťou celkových nákladov spojených so spotrebiteľským úverom, a tým aj do výpočtu RPMN. Celková čiastka, ktorú musí spotrebiteľ zaplatiť mala byť správne uvedená sumou 2.566,44 eur (68,04 eur x 36 + 117 eur). Žalobkyňa neunesla dôkazné bremeno preukázania oprávnenosti uplatnenia náhrady nákladov spojených s mimosúdnym uplatnením pohľadávky vo výške 84,30 eur, keďže nepreukázala zaslanie či doručenie písomného pokusu o zmier so žalovanou pred začatím súdneho konania, v dôsledku čoho bola v tejto časti žaloba zamietnutá. Vzhľadom na chýbajúce vyššie uvedené obligatórne náležitosti zmluvy, predmetný úver bolo potrebné považovať za bezúročný a bez poplatkov, pritom sa jednalo o neuvedenie takých údajov v zmluve, ktoré boli spôsobilé spochybniť možnosť spotrebiteľa posúdiť rozsah svojho záväzku (postačujúca bola aj len jedna z obligatórnych náležitostí zmluvy). Keďže žalobkyňa poskytla žalovanej sumu 1.053 eur a žalovaná zaplatila na predmetný úver celkovú sumu 1.117,02 eur, dlh žalovanej zanikol splnením. Preto žaloba v časti istiny prevyšujúcej sumu 740 eur (v ktorej časti bola žaloba zobrahaná žalobkyňou späť) bola zamietnutá. Žalobkyňa si neúspešne uplatňovala aj nárok na zaplatenie zmluvnej pokuty vo výške 0,04 % denne zo sumy 1.077,78 eur za obdobie od 7.2.2016 do 23.7.2018 vo výške 387,14 eur (hoci žalobkyňa si v priebehu konania uplatnila zmluvné pokuty vo výške 740,75 eur, ktoré rozšírenie žiadnym spôsobom nezdôvodnila a ani nešpecifikovala, zmena petíty nebola pripustená s poukazom na ust. § 294 CSP). Zmluva o úvere bola vopred veriteľom pripravená a žalovaná nemala možnosť ovplyvniť jej obsah, len zmluvu podpísať, v znení v akom ju veriteľ pripravil. V zmysle ust. § 53 ods. 2, 3 OZ, keďže žalobkyňa nepreukázala opak, súd prvej inštancie nepovažoval zmluvnú pokutu za individuálne dojednanú. Zmluvné dojednanie o zmluvnej pokute v článku 8 je nejasné, neurčité, pripúšťajúce rôzny výklad. Z formulácie nie je jednoznačné, či nárok na zmluvnú pokutu vzniká samotným omeškaním dlžníka a súčasne aj po zosplatnení úveru, v dôsledku omeškania s úhradou mesačnej splátky o viac ako tri mesiace. Veriteľ by si tak mohol uplatniť zmluvnú pokutu duplicitne. Spotrebiteľ by ani nemohol rozpoznať rozsah takéhoto záväzku. Z dôvodu, že žalovaná napriek výzve dlžnú sumu neuhradila, žalobkyňa v súlade so zákonom (§ 53 ods. 9 OZ) úver zosplatnila dňom 7.2.2016 a nasledujúcim dňom sa dostala žalovaná do omeškania s plnením dlhu. Suma vyčíslených úrokov z omeškania (na základe výpočtov súdu prvej inštancie) predstavovala 19,54 eur, avšak vzhľadom na preplátok žalovanej na poskytnutý úver (64,02 eur), aj tento nárok na zaplatenie vyčíslených úrokov z omeškania zanikol splnením a žaloba bola i v tejto časti zamietnutá. Rozhodnutie o náhrade trov konania súd prvej inštancie odôvodnil ust. § 255 ods. 1, § 256 ods. 1 v spojení s § 262 ods. 1 CSP (vychádzajúc zo sumy 1.077,78 eur a vyčíslených zmluvných pokút 387,14 eur), pričom v priebehu konania žalobkyňa vzala žalobu späť v časti o zaplatenie istiny 740 eur pre správanie žalovanej, ktorá v priebehu konania sumu uhradila (suma 640,38 eur bola žalovanou zaplatená v priebehu konania). Žalovaná preto čiastočne zavinila zastavenie konania v rozsahu 43,71 % (640,38 eur), v ktorej časti bola

úspešná žalobkyňa a úspech žalovanej predstavoval 56,29 %. Žalovanej tak vznikol nárok na náhradu trov konania v rozsahu 12,58 %. Súd prvej inštancie s poukazom na čiastočný úspech strán sporu a skutočnosť, že žalovaná si náhradu trov konania neuplatnila (tieto jej v konaní ani nevznikli), rozhodol tak, že žiadna zo strán nemá právo na náhradu trov konania.

2. Proti tomuto rozsudku v zamietajúcej časti vo veci samej a v časti náhrady trov konania podala včas odvolanie žalobkyňa, navrhujúc jeho zmenu vyhovením žalobe. V odvolaní namietala záver o absencii termínu konečnej splatnosti. Zmluva o úvere je tvorená nielen ustanoveniami nachádzajúcimi sa na listine označenej ako žiadosť o poskytnutie úveru, ale aj zmluvnými dojednaniami, z obsahu ktorých (čl. 4 ods. 4.5) vyplýva deň splatnosti poslednej splátky úveru, resp. revolvingu, ktorý podľa splátkového kalendára je dňom konečnej splatnosti úveru. Z ustanovenia čl. 9 ods. 9.1 zmluvných dojednaní vyplýva, že zmluva bola uzavretá na dobu neurčitú, pričom deň splatnosti poslednej splátky úveru je uvedený v oznámení veriteľa o schválení úveru dlžníkovi, čím bola naplnená požiadavka vyplývajúca zo zákona. Žalobkyňa podporne poukázala na odôvodnenie rozsudku Krajského súdu v Prešove sp. zn. 13Co/11/2014. Doba trvania zmluvy a tiež termín konečnej splatnosti úveru boli riadne v zmluve uvedené. Oznámenie o schválení úveru obsahovalo aj údaj o dátume splatnosti prvej splátky. Pojem „termín konečnej splatnosti“ neznamená uvedenie presného dátumu a aj podľa rozhodnutia Súdneho dvora Európskej únie vo veci C-42/15 nie je potrebné, aby zmluva uvádzala splatnosť splátok s odkazom na konkrétny dátum, pokiaľ podmienky zmluvy umožňujú spotrebiteľovi bez ťažkostí a s istotou identifikovať dátumy týchto splátok. Postačuje preto také uvedenie údajov, ktoré termín konečnej splatnosti umožňujú identifikovať. Podľa uvedeného rozhodnutia Súdneho dvora Európskej únie článok 23 Smernice 2008/48/ES sa má vykladať v tom zmysle, že nebráni tomu, aby členský štát vo vnútroštátnej právnej úprave stanovil, že v prípade ak zmluva o úvere neobsahuje všetky náležitosti podľa článku 10 ods. 2 Smernice, táto sa bude považovať za zmluvu o úvere bez úrokov a poplatkov, pokiaľ ide o okolnosť, ktoré neuvedenie môže spochybniť možnosť spotrebiteľa posúdiť rozsah svojho záväzku. Uvedené závery potvrdzuje aj legislatívna zmena ZoSÚ, ktorou došlo k vypusteniu „termínu konečnej splatnosti“ spotrebiteľského úveru, ako obsahovej obligatórnej náležitosti zmluvy o spotrebiteľskom úvere. Ďalšia odvolacia námietka sa týkala poukazu na vnútornú skladbu anuitnej splátky, ktorá nemusí obsahovať číselné vyjadrenie, z čoho pozostáva (§ 9 ods. 2 písm. k/ ZoSÚ), s uvedením rozsiahlej argumentácie, hoci súd prvej inštancie absenciu tejto obsahovej náležitosti zmluvy o spotrebiteľskom úvere nekonštatoval. Žalobkyňa namietala, že dohoda o poskytovaní služieb je samostatným právnym úkonom, osobitne podpísaným, samostatne oddeleným od ostatného obsahu zmluvy. Dlžník podpísaním tlačiva žiadosti (zmluvy) neuzatvára automaticky dohodu o poskytnutí služieb, ktorá má dobrovoľný charakter a nebola podmienkou pre získanie úveru. Preto odplata za poskytnutie balíka služieb sa nemohla zahrnúť do výpočtu RPMN, s poukazom na ustanovenie § 2 písm. g) ZoSÚ v znení v čase uzatvorenia predmetnej zmluvy (celkovými nákladmi spotrebiteľa spojenými so spotrebiteľským úverom sa rozumejú všetky náklady tam uvedené, patria sem aj náklady na doplnkové služby súvisiace so zmluvou, a to najmä poistné, ak spotrebiteľ musí navyše uzavrieť zmluvu o poskytnutí takejto doplnkovej služby, aby získal spotrebiteľský úver alebo aby ho získal za ponúkaných podmienok). Poskytnutá služba v zmysle dohody je voliteľná a do výpočtu celkových nákladov nemala byť započítaná (jednalo sa o náklady, ktoré vyplývajú z dojednaní nepredstavujúcich podmienku pre získanie úveru). Žalobkyňa namietala aj záver súdu prvej inštancie vo vzťahu k zmluvnej pokute. Ustanovenie o zmluvnej pokute ak nie je individuálne dohodnuté, nespôsobuje to jeho neplatnosť. Podľa § 53 ods. 1, 2 OZ spotrebiteľské zmluvy nesmú obsahovať ustanovenia, ktoré spôsobujú značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa (neprijateľné podmienky). Individuálne dohodnutá podmienka nikdy nie je neprijateľná podmienka a individuálne nedohodnutá je neprijateľná len vtedy, ak spôsobuje nerovnováhu v právach a povinnostiach v neprospech spotrebiteľa. Podľa nálezu Ústavného súdu ČR sp. zn. IIIÚS 3725/13 problém ochrany spotrebiteľa nespočíva v zákaze obchodných podmienok, ale v možnosti spotrebiteľa sa s nimi riadne oboznámiť, v zreteľnom označení formulácií a možnosti ich po zrelej úvahe akceptovať alebo odmietnuť. Podľa zákona aj súdnej praxe za neprijateľnú podmienku sa nepovažuje ustanovenie, ktoré odráža obsah zákonného ustanovenia (rozhodnutie Súdneho dvora Európskej únie C-34/13 Kušionová c/a Smart capital). Zmluvná podmienka obsiahnutá v zmluve, ktorú uzavrel predajca alebo dodávateľ so spotrebiteľom je vylúčená z pôsobnosti tejto smernice len vtedy, ak odráža obsah záväzného zákonného alebo regulačného ustanovenia. Zmluvná pokuta dohodnutá v zmluve zodpovedá § 53 ods. 1 OZ a vykonávaciemu predpisu (§ 3a Nariadenia vlády č. 87/1995 Z. z.). Žalobkyňa poukázala aj na ust. § 53b ods. 1 OZ podľa ktorého ak je predmetom spotrebiteľskej zmluvy poskytnutie peňažných prostriedkov spotrebiteľovi za odplatu, sankcie za omeškanie s plnením záväzku spotrebiteľa nesmú byť vyššie ako ustanoví vykonávaci

predpis. Uvedené ustanovenie a obmedzenie zmluvnej pokuty boli dodržané. Súd prevej inštancie rozhodnutie o zamietnutí nároku na zmluvnú pokutu odôvodnil skutočnosťami, ktoré sú všeobecné, neurčité a nepreskúmateľné (v rozpore s §53b ods. 1 OZ).

3. Žalovaná navrhla rozsudok súdu prvej inštancie potvrdiť.

4. Odvolací súd podľa § 34 CSP (Civilný sporový poriadok zákon č. 160/2015 Z. z.), po zistení, že odvolanie bolo podané včas (§ 362 ods. 1 CSP), oprávnenou osobou (§ 359 CSP), proti rozhodnutiu, proti ktorému je možné podať odvolanie (§ 355 ods. 1 CSP), po skonštatovaní, že odvolanie obsahuje zákonom stanovené náležitosti (§ 363 CSP), preskúmal napadnutý rozsudok v medziach daných rozsahom a dôvodmi odvolania (§ 379 a § 380 CSP), postupom bez nariadenia pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP a contrario) a dospel k záveru, že odvolanie žalobkyne nie je dôvodné.

5. Žalobkyňa v odvolaní namietala záver súdu prvej inštancie o absencii termínu končenej splatnosti v predmetnej zmluve o spotrebiteľskom úvere, s následkom bezúročnosti a bezpoplatkovosti úveru.

6. Podľa § 9 ods. 2 písm. f) ZoSÚ zmluva o spotrebiteľskom úvere okrem všeobecných náležitostí podľa Občianskeho zákonníka musí obsahovať tieto náležitosti: f) dobu trvania zmluvy o spotrebiteľskom úvere a termín končenej splatnosti spotrebiteľského úveru.

7. Z obsahu spisu vyplýva, že v predmetnej zmluve o spotrebiteľskom úvere je uvedený len počet splátok a výška splátky, absentuje však uvedenie dátumu prvej splátky. Z dôvodu, že nie je uvedený dátum počiatku povinnosti splácania úveru, nie je možné určiť ani dobu trvania zmluvy, ako ani jeho konečnú splatnosť. Údaj o termíne konečnej splatnosti úveru, termíne prvej a poslednej splátky v listine označenej ako Oznámenie veriteľa o schválení úveru nebol postačujúci, keďže predmetná listina predstavuje len jednostranný právny úkon veriteľa adresovaný dlžníkovi. V tejto listine, ktorú žalovaná ako dlžník nepodpísala, nedošlo k dvojstrannému prejavu vôle, a teda ani k zmluvnému konsenzu o obligatórnej náležitosti podľa § 9 ods. 2 písm. f) ZoSÚ. V čase podpisu zmluvy žalovaná ako spotrebiteľka ani nemohla mať vedomosť o dobe trvania zmluvy a termíne konečnej splatnosti, vzhľadom na odlišný dátum podpisu zmluvy a dátum oznámenia veriteľa, obsahujúci údaje o dátume splatnosti prvej a poslednej splátky úveru. Žalovaná tak nemala možnosť dodatočne ovplyvniť údaje obsiahnuté v jednostrannom právnom úkone veriteľa a absencia tejto obsahovej náležitosti mala za následok, že úver sa považuje za bezúročný a bez poplatkov. Pre vznik zmluvy sa vyžaduje prejav vôle oboch zmluvných strán, teda dlžníka i veriteľa, čo v danom prípade preukázané nebolo (vo vzťahu k namietanej obsahovej obligatórnej náležitosti podľa § 9 ods. 2 písm. f) ZoSÚ). Oznámenie veriteľa nebolo možné považovať za súčasť zmluvy o spotrebiteľskom úvere, vzhľadom na postrádaný zmluvný konsenzus veriteľa i dlžníka.

8. Poukaz žalobkyne na legislatívnu zmenu vo vzťahu k tejto obsahovej náležitosti, a to konečnej splatnosti úveru, ktorá bola novelou ZoSÚ z vnútroštátnej zákonnej úpravy vypustená, bol bez právneho významu, keďže doba trvania zmluvy o spotrebiteľskom úvere (vymedzenie časového údaju počiatku a ukončenia zmeny) zostala súčasťou vnútroštátneho práva. Uvedená náležitosť je obsiahnutá aj v článku 10 ods. 2 písm. c) Smernice Európskeho parlamentu a Rady 2008/48/ES z 23. apríla 2008 o zmluvách o spotrebiteľskom úvere a o zrušení smernice Rady 87/102/EHS, týkajúceho sa obligatórnych obsahových náležitostí zmluvy o úvere.

9. Pokiaľ žalovaná poukazovala na obsah tzv. zmluvných dojednaní, ktoré mali byť neoddeliteľnou súčasťou zmluvy, ohľadom obsahových obligatórnych zákonom stanovených náležitostí zmluvy o spotrebiteľskom úvere, tak nebolo tvrdené ako ani preukázané, že údaj o dobe trvania zmluvy, prípadne o termíne konečnej splatnosti úveru, bol obsiahnutý v zmluvných dojednaniach. Počiatok a koniec konkrétneho obdobia splácania úveru musí byť spotrebiteľovi známy najneskôr v čase, kedy vstupuje do zmluvného vzťahu a svojím podpisom potvrdzuje svoju vôľu (súhlas) s vymedzenou dobou trvania zmluvy. S uvedeným záverom potom súvisí aj možnosť posúdenia rozsahu záväzku spotrebiteľa, ako i možnosť s istotou a bez ťažkostí rozpoznať dátum splatnosti prvej a poslednej splátky úveru. Žalovaná nespochybnila, že doba trvania predmetnej zmluvy mala byť časovo ohraničená, avšak uvedená obsahová náležitosť mala byť splnená už pri vzniku zmluvy, teda malo dôjsť k zmluvnému konsenzu o vymedzení počiatočného a konečného okamihu povinnosti žalovanej ako spotrebiteľky splácať poskytnutý úver.

10. Ďalším namietaným dôvodom sankcie bezúročnosti a bezpoplatkovosti úveru zo strany žalobkyne, bol údaj o nesprávne uvedenej hodnote RPMN z dôvodu, že podľa názoru súdu prvej inštancie mala byť do RPMN zahrnutá aj odplata za poskytnutie balíka služieb podľa dohody o poskytovaní služieb uzavretej medzi stranami konania (podľa § 2 písm. k/ ZoSÚ).

11. Podľa § 2 písm. g) ZoSÚ celkovými nákladmi spotrebiteľa spojenými so spotrebiteľským úverom sú všetky náklady, vrátane úrokov, provízií, daní a poplatkov akéhokoľvek druhu, ktoré musí spotrebiteľ zaplatiť v súvislosti so zmluvou o spotrebiteľskom úvere a ktoré sú veriteľovi známe, okrem notárskych poplatkov; do celkových nákladov patria aj náklady na doplnkové služby súvisiace so zmluvou o spotrebiteľskom úvere, a to najmä poisťné, ak spotrebiteľ musí navyše uzavrieť zmluvu o poskytnutí takejto doplnkovej služby, aby získal spotrebiteľský úver alebo aby ho získal za ponúkaných podmienok.

12. Podľa § 2 písm. i) ZoSÚ sa ročnou percentuálnou mierou nákladov rozumejú celkové náklady spotrebiteľa spojené so spotrebiteľským úverom, vyjadrené ako ročné percento z celkovej výšky spotrebiteľského úveru podľa § 19.

13. Podľa § 9 ods. 2 písm. k) ZoSÚ zmluva o spotrebiteľskom úvere okrem všeobecných náležitostí podľa Občianskeho zákonníka musí obsahovať tieto náležitosti k) ročnú percentuálnu mieru nákladov a celkovú čiastku, ktorú musí spotrebiteľ zaplatiť, vypočítané na základe údajov platných v čase uzatvorenia zmluvy o spotrebiteľskom úvere; uvedú sa všetky predpoklady použité na výpočet tejto ročnej percentuálnej miery nákladov.

14. Z predmetnej zmluvy o spotrebiteľskom úvere je zrejмый údaj o mesačnej splátke úveru, pozostávajúcej z mesačnej splátky úveru spolu s platbou podľa Dohody o poskytnutí služby (68,04 eur). Žalovaná nepreukázala vzhľadom na formulárový charakter zmluvy o spotrebiteľskom úvere, že uzavretie dohody o poskytovaní služieb bolo nezávislé a samostatné, keďže platba podľa dohody o poskytovaní služieb bola zahrnutá do pravidelnej mesačnej splátky vo výške 68,04 eur a že nebolo predpokladom pre uzatvorenie zmluvného vzťahu medzi stranami konania (zmluvy o spotrebiteľskom úvere). Rovnako tak v oznámení veriteľa o schválení úveru zo dňa 16.4.2015 bola žalobkyňou stanovená výška celkovej platby za úhradu, ktorú tvorila mesačná splátka úveru a splátka podľa dohody o poskytnutí služby.

15. Dohoda o poskytnutí služby nemá pritom samostatný predmet plnenia, ale má charakter vedľajšieho (doplnkového) zmluvného dojednania. Nebolo možné stotožniť sa s argumentom žalobkyne, že dohoda o poskytnutí služby nepredstavuje podmienku pre získanie úveru. Samotné prehlásenie žalovanej, že uzavretie dohody nie je podmienkou uzavretia úverovej zmluvy (zakomponované v texte dohody), malo len formálny charakter a nepredstavuje dôkaz o tom, že k uzavretiu dohody došlo na základe slobodnej voľby žalovanej nepodmienené vo vzťahu k úverovej zmluve.

16. Argument zmluvnej slobody spotrebiteľa tu nemôže obstať, pretože takáto sloboda je len iluzórna, keďže zmluvu vo formulárovej podobe pripravovala žalobkyňa ako zmluvný partner spotrebiteľa a s ohľadom na nepomer vo vyjednávacej sile zmluvného partnera a spotrebiteľa je zjavné, že sa spotrebiteľ len s ťažkosťou môže domôcť zmeny vopred pripravených zmluvných dojednaní. V jednotlivých odboroch podnikania postupujú zmluvní partneri spotrebiteľov obdobne a preto spotrebiteľ, ktorý by sa rozhodol nepristúpiť na vopred pripravené zmluvné podmienky, by odsúdil sám seba k životu mimo bežnú spoločnosť, bez využívania jednotlivých služieb. Po spotrebiteľovi nič také požadovať nemožno. Od jeho zmluvného partnera však naopak je možné požadovať, aby sa vo svojej činnosti choval voči spotrebiteľovi poctivo (porov. rozsudok Okresného súdu v Chebe sp. zn. 15C/410/2009). Dôvera spotrebiteľa v poctivé konanie dodávateľa predpokladá, aby v prípade narušenia súd nahradil zdanlivú (formálnu) zmluvnú rovnováhu faktickou. Tým je modifikované i právo zmluvných strán rozhodnúť, aké zmluvné dojednanie budú včlenené do zmluvy.

17. Medzi základné informácie, ktoré je veriteľ povinný poskytnúť spotrebiteľovi už pri ponuke spotrebiteľského úveru patrí nielen úrok z úveru, ale aj všetky poplatky (resp. akékoľvek náklady) účtované veriteľom spotrebiteľovi v súvislosti s poskytnutím úveru. Ročná percentuálna miera nákladov vyjadruje porovnateľné číslo, ktoré má slúžiť spotrebiteľovi pre porovnanie ponúk rôznych finančných inštitúcií, a tým umožniť mu vybrať si najvýhodnejší úver podľa svojich potrieb. Vypočítava sa z výšky

poskytnutého spotrebiteľského úveru a celkových nákladov spotrebiteľa, ktoré sú so spotrebiteľským úverom spojené.

18. Keďže žalobkyňa nezapočítala odplatu za poskytnutie balíka služieb, podľa dohody o poskytovaní služieb, do výpočtu ročnej percentuálnej miery nákladov, výška RPMN v predmetnej zmluve obsahovala nesprávne uvedenú hodnotu. Dôsledkom čoho je zákonná sankcia bezúročnosti a bezpoplatkovosti úveru, na ktorú súd prihliada ex offo.

19. Súd prvej inštancie tiež správne konštatoval, že z formulácie dojednania o zmluvnej pokute (článok 8.1 zmluvy o spotrebiteľskom úvere) nevyplýva jednoznačný záver, či nárok na zmluvnú pokutu vzniká samotným omeškaním dlžníka a súčasne aj v dôsledku zosplatnenia úveru z dôvodu omeškania dlžníka s úhradou mesačnej splátky o viac ako 3 mesiace (vo výške 0,04 % z dlžnej sumy za každý deň omeškania). V otázke konkrétneho plnenia zmluvnej pokuty sa stáva uvedené dojednanie pre spotrebiteľa netransparentným, neurčitými a preto neprijateľným zmluvným dojednaním o sankcii za porušenie zmluvných povinností v dôsledku omeškania dlžníka. Dodávateľ, ktorý pripravuje obsah spotrebiteľskej zmluvy má byť náležite dôsledný aj pri dojednávaní akcesorických záväzkov, akým je aj zmluvná pokuta. Konštrukcia dojednania o zmluvnej pokute týkajúca sa sankcionovania žalovanej ako spotrebiteľky v prípade omeškania s úhradou mesačnej splátky, a to v spojení so zosplatnením dlhu, bola pre žalovanú ako spotrebiteľku nejasná a nezrozumiteľná. Tento záver umocňuje ďalšia sankcia za totožné porušenie záväzku, ktorým je zákonný úrok z omeškania (za rovnaké porušenie záväzku). Uvedené sankcie dezorientujú spotrebiteľku vo vzťahu k skutočnej výške dlhu, v časti vedľajšieho zmluvného dojednania a z neprehľadnej situácie potom ťaží žalobkyňa, ktorá môže pristúpiť k postihu majetku žalovanej. Na uvedenom závere nič nemení ani to, že v ďalších článkoch dojednania o zmluvnej pokute, sú citované ustanovenia právnych noriem, limitujúce výšku zmluvnej pokuty spolu s úrokom z omeškania.

20. Hoci dojednanie o zmluvnej pokute v písomnej forme môže obsahovať aj spôsob určenia zmluvnej pokuty, nezabavuje to povinnosti dodávateľa formulovať akékoľvek zmluvné dojednanie jednoznačne a určito, aby bolo pre spotrebiteľa natoľko zrozumiteľné, že bude spôsobilý vytvoriť si úsudok o primeranosti (nepriemeranosti) zmluvnej pokuty, čo v posudzovanej veci s poukazom na článok 8 zmluvných dojednaní nebolo naplnené.

21. Súd prvej inštancie dôvodne konštatoval, že žalobkyňa ako dodávateľ nepreukázala opak, preto zmluvné dojednanie o zmluvnej pokute sa nepovažuje za individuálne dojednané (§ 53 ods. 3 OZ). Ochrana spotrebiteľa spočíva v zákaze tých zmluvných dojednaní, ktoré nie sú jednoznačne a určito formulované, s následkom značnej nerovnováhy zmluvných strán, v neprospech spotrebiteľa, ktoré nemal možnosť odmietnuť, ak chcel získať úver. Za neprijateľnú podmienku preto nebolo označené ustanovenie, ktoré odráža obsah zákonného ustanovenia, ale obsahová konštrukcia dojednania o zmluvnej pokute, pripúšťajúca nejednoznačný výklad, pričom citácia právnej normy túto neurčitosť nebola spôsobilá konvalidovať. Naopak rozsiahlosť tohto zmluvného dojednania robí text neprehľadným, značne zložitým, znemožňujúci spotrebiteľovi vytvoriť si jasný úsudok o podmienkach a výške zmluvnej pokuty. Uvedené má za následok zmluvnú nerovnováhu v neprospech spotrebiteľa, v dôsledku čoho aj v tejto časti bola žaloba zamietnutá. Iné odvolacie dôvody zo strany žalobkyne v odvolaní uvedené neboli.

22. Podľa § 387 ods. 1 CSP odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie ako vecne správne potvrdil.

23. O nároku na náhradu trov konania súd prvej inštancie rozhodol tak, že žiadna zo strán nemá právo na náhradu trov konania, napriek tomu, že správne označil ustanovenie Civilného sporového poriadku o náhrade trov konania, a to ustanovenie § 256 ods. 1 CSP a § 255 ods. 2 CSP.

24. Súd prvej inštancie dospel k záveru, že žalovaná v časti o zaplatenie sumu 640,38 eur zavinila zastavenie konania, preto úspech v tejto časti prináležal žalobkyňi, v rozsahu 43,71 %. V zostávajúcej časti predmetu konania bola úspešná žalovaná v rozsahu 56,29%. Pomer úspechu a neúspechu strán konania mal tak za následok vznik nároku žalovanej na náhradu trov konania v rozsahu 12,58%. Z dôvodu, že žalovaná si náhradu trov konania v spore neuplatnila a vznik trov na strane žalovanej zo spisu nevyplýval, bol daný dôvod na nepriznanie náhrady trov konania žalovanej.

25. Ak by úspech strán v spore bol rovnaký, náhrada trov sa neprizná žiadnej strane. Pomer úspechu a neúspechu v danom prípade však zakladal vznik nároku žalovanej na náhradu trov v rozsahu 12,58 %. Nemožno preto konštatovať, že čiastočné procesné úspechy strán sporu sa vzájomne do rovnakej výšky anulovali. Nemohol tak obstať výrok súdu prvej inštancie, že žiadna zo strán nemá právo na náhradu trov konania.

26. Podľa § 388 CSP odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie v časti náhrady trov konania zmenil tak, že žalovanej nepriznal náhradu trov konania.

27. O náhrade trov odvolacieho konania bolo rozhodnuté podľa ust. § 396 ods. 1 CSP v spojení s ust. § 255 ods. 1 CSP a § 262 ods. 1 CSP. Žalovaná bola v odvolacom konaní úspešná v plnom rozsahu, preto jej vznikol nárok na náhradu trov konania voči žalobkyni v odvolacom konaní neúspešnej. Ani v odvolacom konaní si žalovaná náhradu trov konania neuplatnila a vznik trov na strane žalovanej nebol preukázaný. Žalovanej preto nebola priznaná náhrada trov odvolacieho konania (porov. uznesenie NS SR sp. zn. 7 Cdo 14/2018).

28. Rozsudok prijal senát odvolacieho súdu pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa.

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a/ až n/.

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a/ a b/.

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie.

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné.

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy.

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde.

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom.

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa.